

MỐI QUAN HỆ PHỐI HỢP GIỮA NHÀ TRƯỜNG, GIA ĐÌNH VÀ CỘNG ĐỒNG TRONG TỔ CHỨC DẠY HỌC MÔN ĐẠO ĐỨC THEO HƯỚNG TRẢI NGHIỆM Ở CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Nguyễn Lưu Kim Thanh
NCS Trường ĐHSP Thái Nguyên

Tóm tắt: *Dạy học môn Đạo đức theo hướng trải nghiệm là xu hướng giáo dục hiện đại nhằm hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh thông qua các hoạt động thực tiễn gắn với đời sống. Trong bối cảnh triển khai Chương trình giáo dục phổ thông 2018, việc tổ chức dạy học Đạo đức theo hướng trải nghiệm trở thành yêu cầu cần thiết nhằm giúp học sinh không chỉ hiểu các chuẩn mực đạo đức mà còn biết vận dụng vào hành vi và thói quen ứng xử trong thực tiễn cuộc sống. Tuy nhiên, hiệu quả của hoạt động này phụ thuộc rất lớn vào sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong việc xây dựng môi trường giáo dục toàn diện cho học sinh. Nghiên cứu tập trung làm rõ cơ sở lý luận, thực trạng và đề xuất các nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong tổ chức dạy học môn Đạo đức theo hướng trải nghiệm ở các trường tiểu học Thành phố Hồ Chí Minh. Trên cơ sở nghiên cứu lý thuyết, khảo sát thực trạng và phân tích hoạt động giáo dục đạo đức hiện nay, bài báo đề xuất các biện pháp phối hợp nhằm xây dựng môi trường trải nghiệm cho học sinh, huy động các lực lượng xã hội tham gia giáo dục đạo đức và nâng cao chất lượng dạy học (CLDH) môn Đạo đức ở trường tiểu học. Kết quả nghiên cứu có thể được sử dụng làm tài liệu tham khảo cho cán bộ quản lý và giáo viên trong xây dựng kế hoạch tổ chức dạy học đạo đức (DHĐĐ) theo hướng trải nghiệm, đồng thời hỗ trợ các nhà trường xây dựng cơ chế phối hợp giáo dục giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng nhằm nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức cho học sinh tiểu học.*

Từ khóa: *Dạy học đạo đức; trải nghiệm; giáo dục đạo đức; trường tiểu học; phối hợp giáo dục; chất lượng dạy học.*

THE COORDINATED RELATIONSHIP AMONG SCHOOL, FAMILY, AND COMMUNITY IN ORGANIZING EXPERIENTIAL TEACHING OF ETHICS IN PRIMARY SCHOOLS IN HO CHI MINH CITY

Abstract: *Experiential teaching of Ethics is a modern educational approach aimed at forming and developing students' qualities and competencies through practical activities connected with real life. In the context of implementing the 2018 General Education Curriculum, organizing experiential teaching of Ethics has become a necessary requirement, helping students not only understand moral standards but also apply them to their behaviors and habits in everyday life. However, the effectiveness of this activity largely depends on the coordination among school, family, and community in building a comprehensive educational environment for students. This study focuses on clarifying the theoretical basis, current situation, and proposed areas of coordination among school, family, and community in organizing experiential teaching of Ethics in primary schools in Ho Chi Minh City. Based on theoretical research, a survey of the current situation, and an analysis of existing moral education activities, the article proposes coordinated measures to build experiential learning environments for students, mobilize social forces to participate in moral education, and improve the teaching quality of Ethics in primary schools. The research findings can serve as a reference for educational managers and teachers in developing plans for organizing experiential Ethics teaching, while also supporting schools in establishing coordination mechanisms among school, family, and community to improve the quality of moral education for primary school students.*

Keywords: *Ethics teaching; experiential learning; moral education; primary school; educational coordination; teaching quality.*

Nhận bài: 17/04/2026

Phản biện: 18/05/2026

Duyệt đăng: 22/05/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đạo đức và tri thức là hai thành tố cơ bản trong cấu trúc nhân cách con người. Trong giáo dục phổ thông, việc hình thành nhân cách học sinh không chỉ được thực hiện thông qua dạy chữ mà còn thông qua quá trình giáo dục đạo đức, lối sống và phát triển phẩm chất cho học sinh. Giáo dục đạo đức cho học sinh tiểu học giữ vai trò nền tảng trong việc hình thành những chuẩn mực hành vi và thái độ sống ban đầu cho trẻ em.

CTGDPT 2018 xác định mục tiêu giáo dục phổ thông là phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực học sinh, trong đó nhấn mạnh vai trò của hoạt

động trải nghiệm trong quá trình giáo dục. Điều này đặt ra yêu cầu đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức dạy học môn Đạo đức theo hướng tăng cường trải nghiệm, thực hành và vận dụng vào thực tiễn cuộc sống.

Dewey cho rằng giáo dục phải gắn với kinh nghiệm sống và trải nghiệm của người học; học sinh chỉ thực sự học hiệu quả khi được tham gia vào các hoạt động xã hội có ý nghĩa. Kolb cũng khẳng định học tập là quá trình chuyển hóa kinh nghiệm thành tri thức thông qua trải nghiệm. Các quan điểm trên cho thấy trải nghiệm có vai trò đặc biệt quan trọng trong giáo dục đạo đức cho học sinh.

Ở trường tiểu học, DHĐĐ theo hướng trải nghiệm không chỉ giúp học sinh hiểu các chuẩn mực đạo đức mà còn tạo cơ hội để học sinh được thực hành, rèn luyện và hình thành hành vi đạo đức phù hợp với chuẩn mực xã hội. Tuy nhiên, quá trình giáo dục đạo đức cho học sinh không thể chỉ diễn ra trong phạm vi lớp học mà cần có sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng nhằm tạo ra môi trường giáo dục toàn diện và thống nhất.

Nord và Haynes cho rằng giáo dục đạo đức phải gắn với môi trường xã hội và cần huy động các lực lượng giáo dục cùng tham gia nhằm xã hội hóa quá trình giáo dục học sinh. Quan điểm này phù hợp với yêu cầu giáo dục hiện nay khi học sinh chịu tác động mạnh mẽ từ gia đình, nhà trường và xã hội.

Tại Thành phố Hồ Chí Minh, nhiều trường tiểu học đã quan tâm tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong DHĐĐ như: giáo dục bảo vệ môi trường, tham quan di tích lịch sử, giáo dục an toàn giao thông, hoạt động thiện nguyện và hoạt động ngoại khóa. Tuy nhiên, hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong giáo dục đạo đức còn tồn tại nhiều hạn chế như:

- thiếu cơ chế phối hợp rõ ràng;
- phụ huynh chưa chủ động tham gia;
- hoạt động phối hợp còn mang tính thời vụ;
- việc huy động các lực lượng xã hội còn hạn chế;
- giáo viên gặp khó khăn trong tổ chức hoạt động trải nghiệm thực tiễn cho học sinh.

Nhiều nghiên cứu trong và ngoài nước đã đề cập đến giáo dục đạo đức theo hướng trải nghiệm và vai trò của môi trường giáo dục đối với sự phát triển nhân cách học sinh. Nguyễn Hữu Hợp nhấn mạnh vai trò của hoạt động trải nghiệm trong DHĐĐ ở tiểu học. Đào Đức Doãn và cộng sự khẳng định cần tăng cường các hoạt động trải nghiệm, luyện tập và thực hành trong DHĐĐ nhằm hình thành phẩm chất, năng lực cho học sinh.

Tuy nhiên, các nghiên cứu hiện nay chủ yếu tập trung vào đổi mới phương pháp dạy học môn Đạo đức hoặc nghiên cứu hoạt động trải nghiệm trong giáo dục đạo đức mà chưa đi sâu nghiên cứu mối quan hệ phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong tổ chức DHĐĐ theo hướng trải nghiệm ở trường tiểu học.

Xuất phát từ những vấn đề trên, việc nghiên cứu “Mối quan hệ phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong tổ chức dạy học môn Đạo đức theo hướng trải nghiệm ở các trường tiểu học Thành phố Hồ Chí Minh” là cần thiết nhằm góp phần nâng cao CLDH môn Đạo đức và phát triển phẩm chất cho học sinh tiểu học hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp nghiên cứu lý thuyết

Tác giả tiến hành phân tích, tổng hợp và hệ thống hóa các tài liệu khoa học liên quan đến:

- giáo dục đạo đức;
- dạy học theo hướng trải nghiệm;
- DHĐĐ ở trường tiểu học;
- sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong giáo dục học sinh.

Thông qua nghiên cứu lý thuyết, tác giả xây dựng cơ sở lý luận cho việc nghiên cứu mối quan hệ phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong tổ chức DHĐĐ theo hướng trải nghiệm.

Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi

Nghiên cứu sử dụng bảng hỏi khảo sát đối với cán bộ quản lý, giáo viên và phụ huynh học sinh tại một số trường tiểu học trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh nhằm tìm hiểu:

- nhận thức về vai trò phối hợp giáo dục;
- thực trạng tổ chức DHĐĐ theo hướng trải nghiệm;
- mức độ tham gia của gia đình và cộng đồng;
- những khó khăn trong quá trình phối hợp giáo dục đạo đức cho học sinh.

Phương pháp phỏng vấn

Tác giả tiến hành phỏng vấn sâu cán bộ quản lý, giáo viên và phụ huynh nhằm thu thập thêm thông tin về việc tổ chức phối hợp giáo dục đạo đức theo hướng trải nghiệm cho học sinh tiểu học.

Phương pháp tổng kết kinh nghiệm

Nghiên cứu tiến hành tổng kết kinh nghiệm tổ chức các hoạt động trải nghiệm môn Đạo đức tại một số trường tiểu học nhằm rút ra bài học kinh nghiệm và đề xuất các biện pháp phù hợp với thực tiễn giáo dục hiện nay.

2.2. Các kết quả nghiên cứu

2.2.1. Cơ sở lý luận về phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong tổ chức dạy học môn Đạo đức theo hướng trải nghiệm

DHĐĐ theo hướng trải nghiệm là quá trình tổ chức cho học sinh tham gia trực tiếp vào các hoạt động thực tiễn nhằm hình thành cảm xúc, thái độ, niềm tin và hành vi đạo đức phù hợp với chuẩn mực xã hội.

Theo Kolb, học tập trải nghiệm là quá trình chuyển hóa kinh nghiệm thành tri thức thông qua các hoạt động trải nghiệm cụ thể. Trong giáo dục đạo đức, trải nghiệm giúp học sinh không chỉ “biết điều đúng” mà còn “thực hiện điều đúng” trong thực tiễn cuộc sống.

PGS.TS Nguyễn Thị Tính cho rằng bản chất của DHĐĐ là chuyển hóa những yêu cầu về chuẩn mực đạo đức thành hành vi và thói quen đạo đức

của học sinh thông qua các hoạt động thực hành, luyện tập và trải nghiệm.

Trong quá trình giáo dục đạo đức cho học sinh tiểu học:

- nhà trường giữ vai trò chủ đạo trong tổ chức hoạt động giáo dục;
- gia đình là môi trường thực hành và duy trì hành vi đạo đức;
- cộng đồng là môi trường xã hội giúp học sinh trải nghiệm thực tiễn và phát triển kỹ năng ứng xử.

Sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong DHĐĐ theo hướng trải nghiệm có vai trò:

- tạo môi trường giáo dục toàn diện;
- gắn lý thuyết với thực tiễn;
- thống nhất định hướng giáo dục học sinh;
- huy động nguồn lực xã hội tham gia giáo dục.

2.2.2. Thực trạng phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong tổ chức dạy học môn Đạo đức theo hướng trải nghiệm ở các trường tiểu học Thành phố Hồ Chí Minh

Kết quả khảo sát cho thấy đa số cán bộ quản lý và giáo viên đều nhận thức được vai trò quan trọng của sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong giáo dục đạo đức cho học sinh tiểu học.

Nhiều trường đã tổ chức các hoạt động trải nghiệm như:

- giáo dục bảo vệ môi trường;
- tham quan di tích lịch sử;
- chăm sóc nghĩa trang liệt sĩ;
- giáo dục an toàn giao thông;
- hoạt động thiện nguyện;
- dự án “Vườn rau của em”;
- “Ngày hội gia đình”.

Tuy nhiên, hoạt động phối hợp giáo dục vẫn còn nhiều hạn chế:

- sự tham gia của phụ huynh chưa đồng đều;
- việc phản hồi thông tin giữa nhà trường và gia đình chưa thường xuyên;
- hoạt động phối hợp với cộng đồng còn mang tính hình thức;
- giáo viên còn gặp khó khăn trong tổ chức hoạt động trải nghiệm thực tiễn.

Một số phụ huynh còn quan niệm giáo dục đạo đức là trách nhiệm của nhà trường nên chưa chủ động phối hợp với giáo viên trong việc rèn luyện hành vi đạo đức cho học sinh tại gia đình.

Việc huy động các lực lượng xã hội tham gia giáo dục đạo đức còn hạn chế do thiếu cơ chế phối hợp cụ thể và lâu dài giữa nhà trường với địa phương và các tổ chức xã hội.

2.3. Mối quan hệ phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong tổ chức dạy học môn Đạo đức theo hướng trải nghiệm ở các trường tiểu học Thành phố Hồ Chí Minh

2.3.1. Mục tiêu phối hợp giáo dục

Tổ chức phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong DHĐĐ theo hướng trải nghiệm nhằm phát triển môi trường học tập trải nghiệm giúp học sinh được thực hành, rèn luyện các hành vi và thói quen đạo đức phù hợp với chuẩn mực xã hội.

Gia đình trở thành “ngôi nhà trải nghiệm”, cộng đồng trở thành “môi trường giáo dục mở rộng”, giúp học sinh được học tập và rèn luyện trong nhiều bối cảnh khác nhau.

Sự phối hợp này còn giúp tạo sự thống nhất giữa các lực lượng giáo dục trong định hướng hành vi, thái độ và lối sống cho học sinh; đồng thời giúp nhà trường huy động được nguồn lực xã hội tham gia nâng cao CLDH môn Đạo đức.

2.3.2. Nội dung phối hợp giáo dục

Hiệu trưởng chỉ đạo tổ/khôi chuyên môn hướng dẫn giáo viên phối hợp với cha mẹ học sinh và cộng đồng tổ chức các hoạt động trải nghiệm như:

- tham quan di tích lịch sử;
- chăm sóc nghĩa trang liệt sĩ;
- giáo dục an toàn giao thông;
- hoạt động bảo vệ môi trường;
- giáo dục kỹ năng sống;
- hoạt động thiện nguyện.

Thông qua các hoạt động này giúp học sinh:

- hình thành tình yêu quê hương đất nước;
- biết ơn người có công;
- tôn trọng người lao động;
- có ý thức bảo vệ môi trường;
- phát triển kỹ năng ứng xử văn hóa.

Nhà trường phối hợp với gia đình tạo môi trường để học sinh rèn luyện các hành vi đạo đức như:

- biết nói lời cảm ơn, xin lỗi;
- quan tâm ông bà, cha mẹ;
- giữ lời hứa;
- chia sẻ công việc gia đình;
- tự giác học tập và lao động.

Cha mẹ đồng hành cùng con trong các hoạt động trải nghiệm tại gia đình như:

- chăm sóc cây trồng;
- dọn dẹp nhà cửa;
- đọc sách cùng con;
- chuẩn bị bữa ăn;
- hỗ trợ học tập.

Nhà trường phối hợp với Công an địa phương, cán bộ văn hóa, nghệ nhân và các tổ chức xã hội tổ chức các hoạt động giáo dục trải nghiệm nhằm giáo dục:

- an toàn giao thông;
- pháp luật;
- truyền thống địa phương;
- bảo vệ môi trường;
- kỹ năng sống cho học sinh.

2.3.3. Cách thực hiện phối hợp giáo dục

Hiệu trưởng cần xây dựng kế hoạch phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong giáo dục học sinh nói chung và DHHĐ theo hướng trải nghiệm nói riêng.

Trong kế hoạch cần xác định rõ:

- vai trò chủ đạo của nhà trường;
- vai trò đồng hành của gia đình;
- vai trò hỗ trợ của cộng đồng;
- cơ chế trao đổi thông tin giữa các bên.

Nhà trường cần đa dạng hóa các kênh trao đổi thông tin như:

- nhóm Zalo;
- sổ liên lạc điện tử;
- họp phụ huynh;
- email;
- hoạt động trải nghiệm trực tiếp.

Khuyến khích phụ huynh tham gia trực tiếp vào các hoạt động trải nghiệm của học sinh tại hiện trường và tham gia hỗ trợ nguồn lực cho nhà trường.

Hiệu trưởng cần chỉ đạo giáo viên xây dựng bộ công cụ đánh giá sự tiến bộ của học sinh về phẩm chất và hành vi đạo đức tại gia đình và nhà trường nhằm tạo sự thống nhất trong đánh giá giáo dục.

2.3.4. Điều kiện thực hiện phối hợp giáo dục

Để thực hiện hiệu quả hoạt động phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong DHHĐ theo hướng trải nghiệm cần đảm bảo các điều kiện sau:

- cán bộ quản lý và giáo viên có nhận thức đúng về vai trò phối hợp giáo dục;
- phụ huynh chủ động đồng hành cùng nhà trường trong giáo dục đạo đức;
- chính quyền địa phương và các tổ chức xã hội

hỗ trợ nhà trường về cơ sở vật chất và nguồn lực;
- nhà trường xây dựng cơ chế phối hợp rõ ràng giữa các lực lượng giáo dục.

III. KẾT LUẬN

DHHĐ theo hướng trải nghiệm là xu hướng giáo dục phù hợp với yêu cầu đổi mới giáo dục hiện nay nhằm hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh tiểu học. Trong quá trình này, sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc tạo môi trường giáo dục toàn diện giúp học sinh được trải nghiệm, thực hành và rèn luyện hành vi đạo đức trong thực tiễn cuộc sống.

Kết quả nghiên cứu đã làm rõ cơ sở lý luận, thực trạng và các nội dung phối hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong tổ chức DHHĐ theo hướng trải nghiệm ở các trường tiểu học Thành phố Hồ Chí Minh. Nghiên cứu khẳng định rằng việc xây dựng cơ chế phối hợp đồng bộ giữa các lực lượng giáo dục góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức, phát triển kỹ năng sống và hình thành hành vi đạo đức tích cực cho học sinh.

Tuy nhiên, hoạt động phối hợp giáo dục đạo đức hiện nay vẫn còn những hạn chế như thiếu cơ chế phối hợp cụ thể, sự tham gia của phụ huynh chưa đồng đều và việc huy động nguồn lực xã hội còn hạn chế. Vì vậy cần tiếp tục nghiên cứu xây dựng các mô hình phối hợp giáo dục phù hợp với điều kiện thực tiễn của từng địa phương, đồng thời tăng cường bồi dưỡng năng lực tổ chức hoạt động trải nghiệm cho giáo viên nhằm nâng cao CLDH môn Đạo đức ở trường tiểu học hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*. Hà Nội.
- Trần Kiều cùng cộng sự. (2001). *Nghiên cứu thực trạng và giải pháp giáo dục đạo đức tư tưởng, chính trị, lối sống cho thanh niên học sinh, sinh viên trong chiến lược phát triển toàn diện con người Việt Nam thời kỳ CNH, hiện đại hóa đất nước*. Đề tài cấp Nhà nước, Viện KHGD Việt Nam.
- Trần Thanh Bình. (2021). *Giáo dục đạo đức thông qua hoạt động trải nghiệm ở trường phổ thông*. Tạp chí Khoa học Quản lý giáo dục.
- Trần Thanh Du. (2021). *Tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn đạo đức*. HNUE Journal of Science, 66(5A), 153-160.
- Đạo Đức Doãn và cộng sự. (2021). *Hướng dẫn dạy học môn Đạo đức theo CTGDPT 2018*. Nxb Đại học Sư phạm.
- Nguyễn Hữu Hợp. (2020). *Đạo đức và phương pháp dạy học môn Đạo đức ở tiểu học*. Nxb Đại học Sư phạm.
- Đào Thị Ngọc Minh, Nguyễn Thị Hằng. (2018). *Học tập trải nghiệm - lý thuyết và vận dụng vào thiết kế, tổ chức hoạt động trải nghiệm trong môn học ở trường phổ thông*. Tạp chí Giáo dục, số 433, tr. 36-40.
- Nguyễn Thị Tinh. (2010). *Phương pháp dạy học đạo đức ở trường tiểu học*. Nxb Đại học Thái Nguyên.
- Phạm Việt Thắng. (2017). *Giáo dục đạo đức cho học sinh, sinh viên trong bối cảnh toàn cầu hóa*. Tạp chí Khoa học giáo dục, số 68.
- Dewey, J. (1997). *Democracy and Education: An Introduction to the Philosophy of Education*. New York: The Free Press.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. New Jersey: Prentice Hall.
- Nord, W. A., & Haynes, C. C. (1998). *Taking Religion Seriously Across the Curriculum*.